

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ ЗА СКРИПТА „ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИЈА“ ОД
ДОЦ. Д-Р АНДРЕЈ ПЕТРОВ, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствени основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како и Одлука бр.2002-217/11 од 251. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при УГД - Штип, одржана на 28.12.2020 година, формирана е Рецензентска комисија во состав:

- **д-р Александар Анчевски**, редовен професор во пензија од областа дерматовенерологија,
- **д-р Љубица Павлова**, редовен професор во пензија од областа дерматовенерологија,

за рецензија на приложениот ракопис „Дерматовенерологија“ од доц. д-р Андреј Петров, скрипта наменета за студентите на прв циклус на додипломска настава на студиските програми по општа медицина, дентална медицина, висока школа за медицински сестри, на Факултетот за медицински науки при УГД- Штип.

По извршениот преглед на ракописот, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот „Дерматовенерологија“ од доц. д-р Андреј Петров е осмислен, организиран и реализиран според наставниот план и програма на предметот Дерматовенерологија, кој се изучува на студиите од првиот циклус на додипломска настава на студиските програми по општа и дентална медицина, како и на ВСС за медицински сестри на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

Ракописот кој е приложен за рецензија претставува комплетен материјал претставен во логичка целина преку кој студентите ќе имаат можност да ја изучуваат и совладаат предметната материја, според поставените барања на ЕКТС системот.

Податоци за обемот на ракописот: Содржината на ракописот, кој е наменет за издавање скрипта по предметот Дерматовенерологија е презентираан во текст од вкупно 258 страници, 1 слика и 23 табеларни прикази. Ракописот е приложен во А4 формат со единечен проред, употребен е фонт Arial и со големина на буквите 11. Ракописот е подготвен според стандардниот правилник за техничко уредување, а обемот на содржината ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на ист или сличен наслов: Достапната литература наменета за изучување на предметот на нашите простори е прилично оскудна. Досега, на овие простори постои учебник „Дерматовенерологија“ од авторите Анчевски, Гоцев, Павлова, Петрова со содржина која се однесува на дерматовенерологија, наменет за студентите по општа медицина.

Краток опис на содржината: Ракописот е напишан на лесен и разбирлив јазик. Целокупната материја генерално е распределена во логични и соодветно структурирани и конципирани во дваесет и пет главни поглавја, распоредени на 239 страници.

На почетокот е даден **ВОВЕД ВО ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИЈА**, каде што авторот дава краток осврт на значењето и проучувањето на оваа гранка од медицината. Краток опис на кожата како најголем орган на човечкото тело.

Во **првото** поглавје насловено како ГРАДБА НА КОЖАТА се опфаќа описот на ембрионален развој, анатомски и хистолошки карактеристики. Ова поглавје го потсетува читателот (студентот) за анатомските и физиолошки карактеристики на кожата.

Во **второто** поглавје именувано ДЕРМАТОЛОШКА СЕМИОТИКА се објаснуваат кожните ефлоресценции поточно промени кои настануваат при одредена патологија чиј опис е важен за поставување на дијагноза.

Третото поглавје ХИСТОПАТОЛОШКИ ПРОЦЕСИ ВО КОЖАТА се објаснуваат хистопатолошките промени на ниво на кожата кои настануваат како резултат на влијание на одредени агенси кои доведуваат до формирање на одредено заболување. Објаснети се поимите на хиперкератоза, паракератоза, дискератоза, акантоза, хипергранулоза, атрофија, хипогранулоза, агранулоза, егзосероза, спонгиоза, балон дегенерација, акантолиза, епидермолиза, вакуолна дегенерација, егзоцитоза, некроза.

Четвртото поглавје ДИЈАГНОЗА ВО ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИЈАТА се опишуваат постапките и дијагностичките методи со цел да може полесно да се постави конечната дијагноза.

Петтото поглавје од учебникот се однесува на ТЕРАПИЈА ВО ДЕРМАТОЛОГИЈАТА, поглавје во кое се објаснуваат терапевтските методи, нивно применување и начин на апликација. Исто така, се објаснува значењето на локалната терапија, системска терапија и физикална терапија.

Шестото поглавје се однесува на АКНИ И ДЕРМАТОЗИ ПОВРЗАНИ СО АКНИ, каде што се објаснува патофизиологијата на акни и дерматозите поврзани за акни, во кој дел се опишуваат клиничките карактеристики, дијагностичките процедури и терапија.

Во рамките на **седмото** поглавје ВИРУСНИ БОЛЕСТИ НА КОЖА И СЛУЗОКОЖА се опишуваат најчестите вирусни агенси на вирусните дерматози, како и сите клинички карактеристики, дијагностички методи и терапија. Поделени се во неколку помали поглавја според предизвикувачот и групата на вирусни причинители.

Осмото поглавје е насловено како БАКТЕРИСКИ ИНФЕКЦИИ НА КОЖАТА, поглавје во кое авторот ги опишува најчестите: стафилококи, стрептококи, грам позитивни и негативни, и други причинители каде ги објаснува клиничката манифестација дијагностички методи и терапија.

Деветтото поглавје е насловено ЗООНОЗИ, а авторот ги пренесува зоонозите како инфекции кои во природни услови се пренесуваат од животното на човек, патофизиолошкиот механизам на настанување клиничка манифестација и третман.

Десеттото поглавје се однесува на ПАРАЗИТАРНИ ИНФЕКЦИИ НА КОЖАТА. Опишани се клиничките манифестации карактеристики и третман.

Единаесеттото поглавје на овој ракопис се однесува на ТРАНСМИСИВНИ БОЛЕСТИ СО ЗАСЕГАЊЕ НА КОЖАТА во кој ракопис се опишани најчестите и најкарактеристични трансмисивни болести кои се од големо значење за препознавање и нивен третман. Со голем обем на ракопис е опишана клиничката слика и третман.

Дванаесеттото поглавје се однесува на БОЛЕСТИ ПРЕДИЗВИКАНИ ОД ГАБИ (МИКОЗИ) и се објаснуваат нивните карактеристики како и лабораториски, клинички, дијагностички процедури и терапија.

Тринаесеттото поглавје се однесува на БОЛЕСТИ НА НОКТИТЕ, опфатени се патолошките промени на ноктите, промени на ноктените бразди, промени во бојата на ноктите, инфекции на ноктите и тумори на ноктите. Опишана е клиничката манифестација, дијагностички карактеристики и терапија.

Четиринаесеттото поглавје е насловено како ЕРИТЕМОСКВАМОЗНИ ДЕРМАТОЗИ, објаснети со етиопатогенезата, клиничка манифестација и терапија.

Петнаесеттото поглавје се однесува на АЛЕРГИСКИ БОЛЕСТИ НА КОЖАТА. Ракопис кој е доста обемен и во кој се дава големо значење за алергиските болести особено оние кои се заканувачки за живот. Објаснет е патофизиолошкиот механизам на настанување, клиничката слика и третман. Голем акцент се дава на уртикаријата која е една од најчестите и најјургентни состојби во медицината, која треба секој лекар брзо да знае да ја менаџира.

Шеснаесеттото поглавје се однесува на ЕРИТЕМИ, во кое се опишуваат патофизиолошките механизми, клиничка слика и терапија со големо значење на erythema exudativum multiforme.

Седумнаесеттото поглавје е насловено ИМУНОБУЛОЗНИ ДЕРМАТОЗИ, каде што се опишуваат автоимунни булозни дерматози кои се карактеризираат со присуството на автоантитела насочени директно против структурни протеини од кожата. Овие дерматози имаат нејасна етиологија и хроничен тек. Во групата на имунобулозни дерматози спаѓаат пемфигус, булозен пемфигоид, епидермолизис булоза и дерматитис херпетиформис. Во овој ракопис се изнесува етиопатогенезата клиничка манифестација тек и третман.

Осумнаесеттото поглавје се однесува на СИСТЕМСКИ ЗАБОЛУВАЊА НА СВРЗНО ТКИВО во кои спаѓаат неколку автоимунни заболувања. Заедничко на сите болести од оваа група е учеството на целуларниот и хуморалниот имунитет во оштетувањето на сопствените ткива, кој патофизиолошки процес го објаснува авторот. Исто така е објаснат и текот и прогнозата на овие болести и значењето од раното дијагностицирање и правилниот пристап.

Деветнаесеттото поглавје се однесува на ВЕНИ И БОЛЕСТИ НА ВЕНИ, при што авторот ги објаснува патологијата на венската и артериската циркулација каде што ги опфаќа и системските функционални нарушувања на крвните садови. Ја опишува клиничката манифестација, дијагностиката, текот и третманот на овие заболувања.

Дваесеттото поглавје е насловено како БОЛЕСТИ НА КОСАТА, кое претставува едно обемно поглавје каде што се дава големо значење на ова заболување поради влијанието на социјалниот живот. Опишани се болестите и во двете групи кои се јавуваат и кај мажите и жените, нивната етиопатогенеза, дијагностички методи, тек и третман. Голем акцент се дава на едно од најчестите заболувања на косата тоа е алопецијата, за која детално е објаснета патогенезата текот и третманот.

Дваесет и првото опишува епидермалните бенигни тумори, тумори на аднексите, ја опишува нивна етиопатогенеза клиничка манифестација, тек и прогноза, како и терапија.

Дваесет и второто поглавје се однесува на ПИГМЕНТНИ НЕВУСИ, претставува една од најчестите патологии за кои пациентите бараат лекарска помош. Авторот во овој ракопис ги изнесува најчестите невуси кои се среќаваат, нивната клиничка слика, дерматоскопијата како дијагностичка метода со која се опишуваат карактеристиките на пигментните промени.

Дваесет и третото поглавје насловено како ПРЕКАНЦЕРОЗИ претставуваат состојби на кожата и мукозите кои ако не се третираат може да се развијат во малигни заболувања. Најчести преканцерози се: Keratosis actinica, Cheilitis actinica, Cornu cutaneum, Leukoplakia, Lentigo maligna, Xeroderma pigmentosum. За кои авторот дава детално објаснување за нивно значење нивно рано откривање и превенирање да не преминат во малигнитет.

Дваесет и четвртото поглавје е ракопис за МАЛИГНИ ТУМОРИ НА КОЖАТА, приказ кои се најчестите карциноми, пред сè базоцелуларниот карцином кој е најчест. Меѓутоа даден е акцент и на малигниот меланом како најопасен кожен тумор со тенденција за брзо метастазирање. Причинителите се многубројни, тие ги вклучуваат: генетскиот фактор, дефектот во механизмот за поправка на ДНА, УВ радијацијата, јонизирачко зрачење, ХПВ (Хуман папилома вирус), разни канцерогени супстанции. Покрај причинителите кои ги објаснува авторот наведени се клиничките манифестации, текот, прогнозата и терапискиот метод.

Последното поглавје се однесува на СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ БОЛЕСТИ во кое авторот ги објаснува најчестите болести, со нивна етиопатогенеза клиничка слика третман.

Осврнувајќи се кон сите сегменти на овој ракопис, впечатокот е дека тој ја постигнал својата главна цел - студентите да ги стекнат неопходните познавања во областа на дерматовенерологија.

На крајот од оваа скрипта презентирани е целокупната цитирана литература, која е од понов датум од светски и регионални автори.

Врз основа на горе изнесеното, Комисијата го предлага следниов

ЗАКЛУЧОК

Ракописот за скрипта „Дерматовенерологија“ од доц. д-р Андреј Петров е целосно адаптиран според наставната материја предвидена во програмата за предметот Дерматовенерологија, за студентите на првиот циклус студии по општа и дентална медицина и Висока школа за медицински сестри на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип. Авторот се потрудил и успеал да ја презентира материјата на студентите на адекватен начин, за што полесно совладување на методските единици. Приложениот ракопис во целост ги задоволува критериумите за учебно помагало-скрипта и условите за издавање, пропишани според Правилникот за единствените основни остварувања на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Рецензентската комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на **Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки** ракописот - скрипта „Дерматовенерологија“ од доц. д-р Андреј Петров да биде издаден како скрипта по предметот Дерматовенерологија за студентите на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Александар Анчевски, редовен професор,
специјалист по дерматовенерологија, с.р.

Д-р Љубица Павлова, редовен професор,
специјалист по дерматовенерологија, с.р.